

Advokat Tone Thomassen

VÅR REFERANSE
18/2106

DERES REFERANSE

DATO
11.05.2018

Vurdering av krav til sammenslåing - bompengekrav

Det vises til Deres henvendelse av 15. februar 2018, hvor De representerer et inkassoforetak, som på vegne av et regionalt bompengeselskap, forestår innkreving av bompenger. De ber om en vurdering av inndrivelsen opp mot Finanstilsynets rundskriv 1/2018 (tidligere rundskriv 8/2011) om varsling og sammenslåing av krav.

Vi forstår henvendelsen slik at det er spørsmål om nødvendighetskravet i inkassoloven § 17 er til hinder for separat inndrivelse når fordringshavers behandling av midlene er underlagt offentlig regulerte restriksjoner.

Videre er det spørsmål om hvorvidt såkalte fullprispasseringer og abonnement må sammenslås, da dette ifølge henvendelsen er ulike produkter med ulikt rettslig grunnlag og ulike rettsvirkninger av mislighold.

Rettslig grunnlag

Etter inkassoloven § 17 plikter skyldner bare å erstatte fordringshavers kostnader ved utenrettslig inndrivning som er *nødvendig*. Finanstilsynet har i rundskriv 1/2018 gitt nærmere retningslinjer for sammenslåing av krav, med utgangspunkt i dette nødvendighetskriteriet. Det følger av rundskrivets punkt 2 at når inkassator har fått i oppdrag fra fordringshaver å drive inn flere krav mot samme skyldner, må inkassator vurdere om omkostningene ved å drive inn kravene separat er nødvendige. Er separat inndrivning ikke nødvendig, vil heller ikke omkostningene være nødvendige. Kravene må da behandles samlet (slås sammen).

Som hovedregel vil det ikke være grunnlag for å holde krav separat i innfordringsprosessen dersom disse er på samme stadium når de mottas av inkassator, kommer fra samme fordringshaver og er rettet mot samme skyldner, jf. rundskrivets punkt 3. "Fordringshaver" skal forstås som ett juridisk subjekt, og det er derfor normalt ikke anledning til å holde krav separat kun med den begrunnelse at kravene har oppstått hos forskjellige filialer av samme foretak.

Når kravene har ulike gjelds- eller tvangsgrunnlag og inndrivelsesprosessen blir forskjellig, er imidlertid separat inndrivning normalt nødvendig. Videre er det anledning til separat inndrivelse for krav hvor det ikke vil være mulig å delbetale seg á jour for en bestemt ytelse når kravene er slått sammen, med mindre den enkelte avtale er sagt opp.

Nærmere om bompengekravene og underliggende avtale

Det følger av henvendelsen at i forbindelse med bompengereformen, ble - ved vedtak i Stortinget - en rekke bompengeselskap fusjonert til fem nye regionale bompengeselskap. Hvert

FINANSTILSYNET

Revierstredet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

Telefon 22 93 98 00
Telefaks 22 63 02 26

post@finansstilsynet.no
www.finanstilsynet.no

Saksbehandler

Oda Stensrud
Dir. tlf 22 93 97 61

bompengeselskap fakturerer og administrerer bruken av bompenger for flere *bompengeprojekter*. Det er fremlagt avtale mellom bompengeselskapet og Samferdselsdepartementet som er utarbeidet i samsvar med Stortingets vedtak med hjemmel i veglova § 27. Det fremgår av avtalen at det er et forbud mot kryssubsidiering. Dette innebærer at bompenger tilhørende ett prosjekt ikke kan benyttes til et annet prosjekt. Det er også forbud mot å føre kostnader påløpt for ett prosjekt, mot et annet prosjekt.

For å overholde forbudet mot kryssubsidiering, opprettes det egne prosjekter med separate prosjektrekskap hos bompengeselskapet. I forbindelse med inndrivning av bompengekravene, anføres det fra inkassoforetaket at det er nødvendig med separat innkreving, fordi en sammenslåing av sakene vil medføre stor risiko for ikke å overholde forbudet mot kryssubsidiering. Spesielt vil dette gjelde ved delbetalinger, hvor man ikke vet hvilket prosjekt innbetalingen skal henføres til.

Videre er det slik at det for hvert prosjekt faktureres for to ulike produkter. Det ene produktet er såkalte *fullprispasseringer* hvor bileier ikke har inngått avtale om autopass. For disse bompasingene sendes det månedlige fakturaer, etter full pris. Ved mislighold er det ingen sanksjonsmuligheter, herunder er det ikke anledning til å hindre nye passeringer.

Det andre produktet er *abonnement* hvor det er inngått avtale om autopassbrikke. Her faktureres også brukeren månedlig, men med en rabattordning. Ved vesentlig mislighold av denne fakturaen, heves avtalen, og brukeren blir henvist til ordinær fullprispasseringer. En forutsetning for å gjenåpne eller inngå ny avtale om abonnement, er at totalt utestående for abonnementet betales. Det er altså ikke en forutsetning at også fullprispasseringer som har skjedd etter avtalens oppsigelse, er betalt for å få gjenåpnet abonnementet.

Finanstilsynets vurdering

Forbudet mot kryssubsidiering følger av avtalen mellom Samferdselsdepartementet og bompengeselskapet, punkt 6, 11.2 og 12.5. Etter avtalens punkt 20.4 kan avtalen heves ved vesentlig mislighold. Finanstilsynet legger til grunn at forbudet mot kryssubsidiering er et så sentralt vilkår for avtalen, at brudd på dette vil kunne medføre heving av avtalen.

Selv om det normalt ikke anses nødvendig med separate inndrivelsesprosesser for ulike avdelinger/forretningsområder hos samme fordringshaver, er Finanstilsynet av den oppfatning at det i dette tilfelle dreier seg om et særlig tilfelle. Det vil være i praksis være umulig å vite hvilket bompengeprojekt den enkelte innbetaling fra skyldner skal henføres til dersom krav fra flere prosjekter slås sammen under inndrivingsprosessen. Dermed vil sammenslåing medføre betydelig risiko for at oppdragsgiver ikke overholder forbudet mot kryssubsidiering. Av hensyn til at oppdragsgiver skal kunne overholde sine offentligrettslig forpliktelser, er det etter Finanstilsynets vurdering nødvendig at inkassator behandler fordringer knyttet til ulike bomprosjekter separat.

Når det gjelder spørsmålet om å holde krav vedrørende abonnementer som er sagt opp atskilt fra krav for fullprispasseringer, kan vi ikke se at dette stiller seg annerledes enn for andre typer avtaler som sies opp. Unntaket i rundskrivets punkt 4 gjelder kun avtaler som *ikke* er sagt opp. Det andre unntaket kommer heller ikke til anvendelse, fordi det ikke vil være noen forskjell i den videre inndrivelsesprosess (eks. rettslig pågang) ved inndrivelse av de ulike produktene. Etter Finanstilsynets vurdering vil det derfor i dette tilfelle være i strid med inkassoloven § 17 å påføre skyldner kostnadene ved separat inndrivning basert på at det er ulike produkter.

For Finanstilsynet

Anne-Kari Tuv
seksjonssjef

Oda Stensrud
rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.